

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

๑. ส ๑.๑ ม.๖ /๑-๓ วิเคราะห์พระพุทธศาสนาว่าเป็นศาสตร์แห่งการศึกษาซึ่งเน้นความสัมพันธ์ของเหตุปัจจัยกับวิธีการแก้ปัญหา หรือแนวคิดของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

สาระสำคัญ

พระพุทธศาสนาเป็นศาสตร์แห่งการศึกษาที่เน้นความสัมพันธ์ของเหตุปัจจัยกับวิธีการแก้ปัญหาเพื่อการพัฒนาตนได้ถูกต้อง พระพุทธศาสนาสอนไม่ให้ประมาท มุ่งประโยชน์และสันติภาพแก่บุคคล สังคม และโลก

สาระการเรียนรู้

๑. พระพุทธศาสนาเป็นศาสตร์แห่งการศึกษา
๒. พระพุทธศาสนาเน้นความสัมพันธ์ของเหตุปัจจัยและวิธีการแก้ปัญหา
๓. พระพุทธศาสนาฝึกตนไม่ให้ประมาท
๔. พระพุทธศาสนามุ่งประโยชน์สุขและสันติภาพแก่บุคคล สังคม และโลก

จุดประสงค์การเรียนรู้

หลังจากศึกษาเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้นี้แล้วนักเรียนมีความสามารถ ดังนี้

๑. อธิบายความหมายของการศึกษาในฐานะเป็นศาสตร์แห่งการศึกษาได้
๒. วิเคราะห์การพัฒนาตนตามกระบวนการศึกษาได้
๓. วิเคราะห์พระพุทธศาสนาที่เน้นความสัมพันธ์ของเหตุปัจจัยและวิธีการแก้ปัญหา
๔. วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่มุ่งฝึกตนไม่ให้ประมาท และมุ่งประโยชน์สุขและสันติภาพของบุคคล สังคม และโลก

เวลาเรียน

ใช้เวลาในการศึกษา จำนวน ๔ ชั่วโมง

ประวัติและความสำคัญ

พระพุทธศาสนาสอนว่ามนุษย์ทุกคนมีศักยภาพในตนเอง สามารถฝึกฝนพัฒนาตนจากจุดเริ่มต้น ไปจนถึงจุดสูง ด้วยความพากเพียร ด้วยสติปัญญาของตนเอง โดยไม่ต้องพึ่งพาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ภายนอกใดๆ มาบันดาล ในการพัฒนาตนนั้น บุคคลพึงปฏิบัติดำเนินตามหลักไตรสิกขา คือ พัฒนาด้านการควบคุมพฤติกรรมทางกาย วาจา ให้มีระเบียบวินัย ไม่เบียดเบียนและเอื้ออาทรแก่คนอื่นและสังคมส่วนรวม (อริยศีลสิกขา) พัฒนาทางด้านความเพียรทางจิต สติ สมาธิ เพื่อสร้างจิตให้มีคุณภาพ สมรรถภาพ และสุขภาพ (อริยจิตตสิกขา) และพัฒนาทางด้านความรู้ ความเข้าใจ ตลอดถึงเจตคติที่ถูกต้อง (อริยปัญญาสิกขา) โดยอาศัยกัลยาณมิตร ผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์คอยชี้แนะแนวทางให้คิดเป็นหรือรู้จักคิดวินิจฉัย แก้ปัญหาด้วยเหตุผล ตามขั้นตอนแห่งอริยสัจ ตามนัยนี้จะเห็นว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสตร์แห่งการศึกษาอย่างแท้จริง

พระพุทธศาสนาเป็นศาสตร์แห่งการศึกษา

คำว่า “การศึกษา” มาจากคำว่า “สิกขา” โดยทั่วไปหมายถึงกระบวนการเรียน การฝึกอบรม การค้นคว้าการพัฒนาการและการรู้แจ้งเห็นจริงในสิ่งทั้งปวง

การศึกษาตามหลักพระพุทธศาสนา หมายถึงการฝึกอบรมตนให้องงามใน ๔ ด้าน ได้แก่ ดำเนินร่างกาย ด้านศีล ด้านจิตใจและด้านสติปัญญา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มนุษย์เป็นทั้งคนดีและเก่ง

๑ ความหมายของการศึกษาในทัศนะของพระพุทธศาสนา

การศึกษาตรงกับคำศัพท์ภาษาบาลีว่า “สิกขา” แปลว่า การฝึกอบรมตนให้องงามหรือการพัฒนาตนให้องงาม ตามหลักพระพุทธศาสนาแบ่งการพัฒนาตนให้องงามออกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

๑) การพัฒนากาย คือ การรักษาสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง มีสุขภาพดี มีความเป็นอยู่ที่ถูกสุขลักษณะ รวมไปถึงการรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทางวัตถุได้อย่างถูกต้องและเกิดประโยชน์ด้วย เช่น กินอาหารเพื่อมุ่งให้ร่างกายมีกำลัง มีสุขภาพดี มีใช้กินเพื่อความเอร็ดอร่อยหรือเพื่อความหรรษาพุ่มเฟิย
ดูโทรทัศน์ก็เพื่อติดตามข่าวสาร แสวงหาความรู้ ส่งเสริมปัญญามิใช่เพื่อมุ่งความเพลิดเพลินเพียงอย่างเดียว หรือเป็นเครื่องมือเล่นการพนัน เป็นต้น

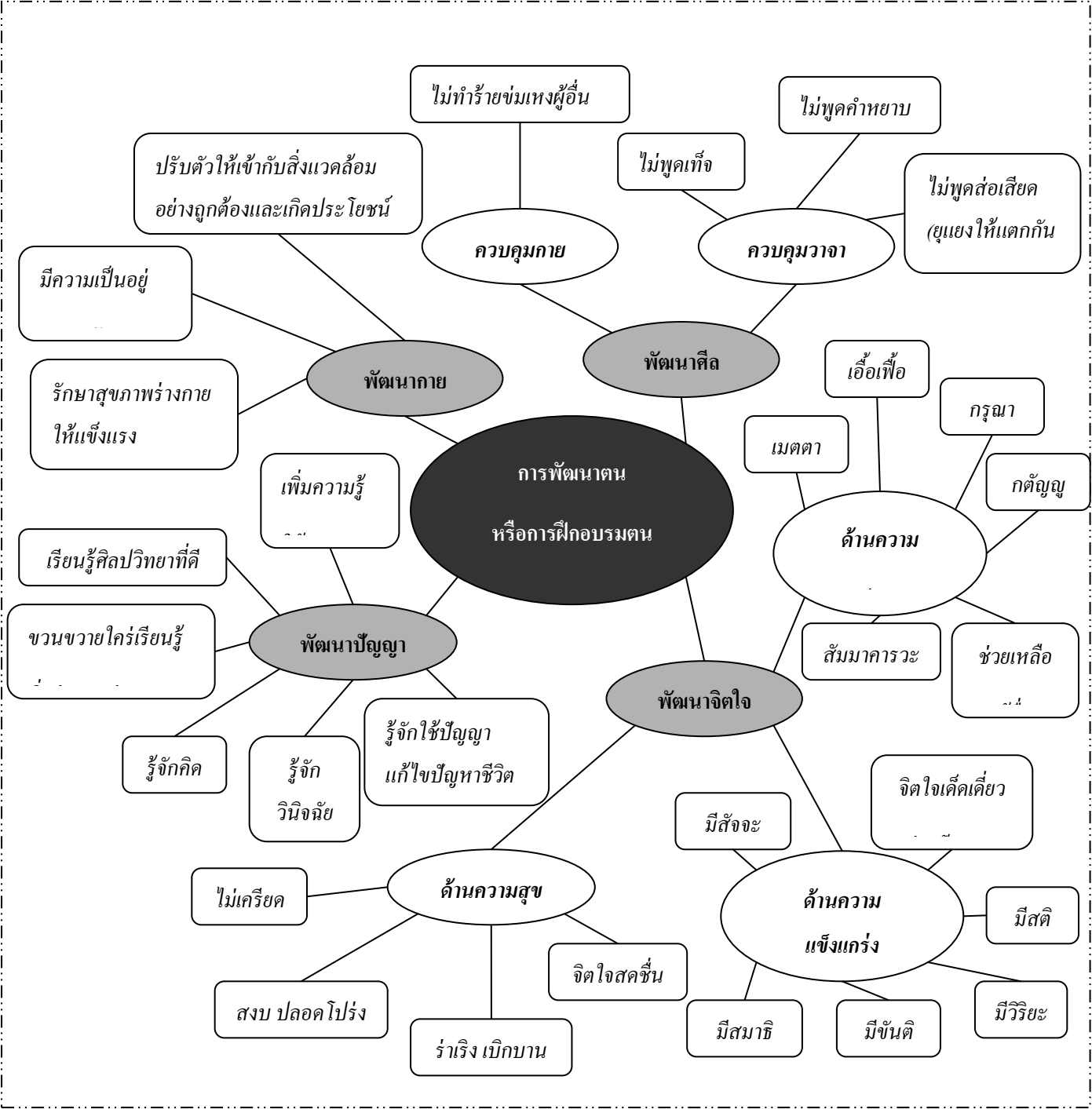
๒) การพัฒนาศีล คือ การควบคุมกาย วาจา ไม่ให้มีพฤติกรรมออกมาในทางเบียดเบียนตนเองและคนอื่น เช่น ทางกาย ก็ไม่ทำร้ายข่มเหงรังแกคนอื่น ทางวาจา ก็ไม่พูดเท็จ ไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดส่อเสียด ที่จะทำให้คนอื่นเสียหายและเสียประโยชน์ คือให้อยู่ร่วมกันด้วยดีในสังคม เป็นต้น

๓) การพัฒนาจิตใจ คือ การทำจิตใจให้มีคุณสมบัติที่งดงามพร้อมใน ๓ ด้าน คือ
๑.๑) ด้านความดี เช่น มีเมตตา มีความรัก ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่มีความเป็นมิตรไมตรีต่อคนรอบข้าง มีความกรุณาคิดช่วยเหลือเมื่อเห็นคนอื่นมีความทุกข์ มีความกตัญญู มีสัมมาคารวะ เป็นต้น
๑.๒) ด้านความแข็งแกร่ง เช่น มีจิตใจที่เด็ดเดี่ยวแน่วแน่ต่อเป้าหมายที่วางไว้ มีสติ (รู้จักยับยั้งชั่งใจ) มีวิริยะ (ความพากเพียร) มีขันติ (ความอดทน) มีสมาธิ (ความตั้งมั่นแห่งจิต) มีสัจจะ (ความจริง) เป็นต้น
๑.๓) ด้านความสุข เช่น จิตใจมีความสดชื่น ร่าเริงเบิกบาน สะอาด สงบ ปลอดโปร่ง มีปิติปราโมทย์ ไม่เครียด ไม่กระวนกระวาย ไม่ขุ่นมัวหมองเศร้า เป็นต้น

๔) การพัฒนาปัญญา คือ การรู้จักเพิ่มความรู้ความเข้าใจให้แก่ตัวเอง เริ่มตั้งแต่รู้จักเรียนรู้ศิลปวิทยาที่ดี มีประโยชน์สำหรับการดำรงชีวิต เป็นผู้ชวนขยายใคร่เรียนรู้สิ่งต่างๆ อยู่เสมอ เพื่อก้าวให้ทันความเปลี่ยนแปลงของโลก ตลอดจนรู้จักคิด รู้จักวินิจฉัย รู้จักใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญหาชีวิตด้านต่างๆ เป็นต้น

ใบงานที่ 1 เรื่อง การพัฒนาตนให้งอกงาม

คำชี้แจงให้นักเรียนเขียนผังมโนทัศน์ แสดงการพัฒนาตนหรือการฝึกอบรมตนให้งอกงามตามหลักพระพุทธศาสนา

(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

๒ บุรพภาคของการศึกษา

ทางพระพุทธศาสนานั้น แม้จะมีความเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะพัฒนาตนให้งอกงามในด้านต่างๆ ได้ด้วยตัวเองก็จริง แต่ในกระบวนการพัฒนานั้น จะต้องอาศัยองค์ประกอบอื่นๆ เป็นตัวสนับสนุนในเบื้องต้นอีกด้วยจึงจะสำเร็จได้ด้วยดี องค์ประกอบนี้เรียกว่า “บุรพภาคแห่งการศึกษา” มีอยู่ ๒ ประการ ดังนี้

๑) **องค์ประกอบภายนอก** หรือการมีเงื่อนไขภายนอกภายนอกที่สนับสนุนให้การพัฒนาตนเองเป็นไปด้วยดี เช่น ได้รับการถ่ายทอดการสั่งสอนอบรมที่ดีจากพ่อแม่ ครูบาอาจารย์ เพื่อนที่ตีรวมไปถึงหนังสือ สื่อมวลชน และวัฒนธรรมอันดีงาม ซึ่งได้ให้ข่าวสารและความรู้ที่ถูกต้อง ให้ทัศนคติอันดีงาม เหล่านี้ถือว่าเป็นสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ดี ซึ่งองค์ประกอบภายนอกนี้เรียกว่า “ปรโตโมสะ”

๒) **องค์ประกอบภายใน** หมายถึง ตัวผู้ศึกษาอบรมเองจะต้องเป็นคนรู้จักคิด รู้จักพิจารณา รู้จักใช้เหตุผลในการดำเนินชีวิต ใช้ความคิดอย่างถูกวิธี คิดเป็น คือมองสิ่งทั้งหลายตามหลักของเหตุผล แยกแยะสิ่งนั้นๆ หรือปัญหานั้นๆ ออกให้เห็นตามสภาวะและความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัย องค์ประกอบนี้เรียกว่า “โยนิโสมนสิการ”

องค์ประกอบทั้งสองเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันและเกี่ยวพันกัน โดยอาศัยกระบวนการศึกษาต่างๆ และอาศัยความเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมและอิทธิพลภายนอกเป็นแรงผลักดันหรือเป็นปัจจัยเกื้อหนุน ถ้าได้รับการถ่ายทอด แนะนำ ชักจูงจากแหล่งความรู้ที่ถูกต้อง ก็จะนำไปสู่การคิดที่ถูกต้อง เกิดสัมมาทิฐิอันจักเป็นบันไดก้าวขึ้นสู่กระบวนการศึกษาที่แท้จริง ในทางตรงกันข้ามถ้าได้รับการแนะนำจากแหล่งข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ก็จะนำไปสู่การคิดที่ผิด การเห็นที่ผิดเป็นมิจฉาทิฐิ ดังกรณีของสังกุมาร (บวชเป็นพระองค์จุลิมาลในเวลาต่อมา) เป็นต้นได้รับการแนะนำที่ผิดๆจากครูผู้ไม่ทำตนเป็นกัลยามิตร ก็เกิดความคิดที่ผิดทำนองคลองธรรม จนกลายเป็นมหาโจรปล้นฆ่าชีวิตคนเป็นจำนวนมาก ต่อมาภายหลังได้รับการสั่งสอนที่ถูกต้องจากพระพุทธเจ้า จึงเกิดสัมมาทิฐิ ซึ่งเป็นความเห็นที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรมจนกระทั่งละเว้นจากบาปอกุศลทั้งปวงได้ในที่สุด

๑.๓ กระบวนการศึกษา

กระบวนการศึกษาทางพระพุทธศาสนาเน้นไปที่สัมมาทิฐิ คือ ความคิดเห็นที่ถูกต้องอันรวมไปถึงความเชื่อถือ ค่านิยม เจตคติต่างๆ ที่เป็นไปในทางถูกต้องดีงาม เมื่อมีสัมมาทิฐิเป็นฐานแล้ว

การบวชศึกษาภายในตัวบุคคลก็ดำเนินไปได้ด้วยดี กระบวนการศึกษานี้แบ่งรายละเอียดออกเป็นอริยมรรคมีองค์ ๘ และสรุปเป็นขั้นตอนใหญ่เรียกว่า “ไตรสิกขา” (สิกขา ๓) ดังนี้

๑) **การฝึกอบรมในด้านความประพฤติ** ซึ่งรวมไปถึงระเบียบวินัย ความสุจริตทางกายและวาจา ละเว้นการล่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม ละเว้นการพูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดหยาบคาย และพูดเพ้อเจ้อ ตลอดจนการประกอบอาชีพที่สุจริตไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่น เรียกว่า “อริศีลสิกขา”

๒) **การฝึกฝนอบรมในด้านจิตใจ** อันได้แก่ การปลุกฝังคุณธรรม การเสริมสร้างคุณภาพสมรรถภาพ และสุขภาพของจิต คือ มีจิตเป็นสมาธิ ความมีจิตเจิดจ้า แข็งแรงว่องไว และปลอดโปร่งเป็นสุขเรียกว่า “อริจิตตสิกขา”

๓) **การฝึกอบรมในด้านปัญญา** ซึ่งก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง รู้ความเป็นไปตามเหตุปัจจัยที่นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาไปตามแนวทางของเหตุผลรู้เท่าทันโลกและชีวิต จนสามารถทำจิตใจให้บริสุทธิ์หลุดพ้นจากความยึดมั่นในสิ่งทั้งหลาย มีจิตใจที่เป็นอิสระผ่องใสเบิกบาน ซึ่งเรียกว่า “อริปัญญาสิกขา”

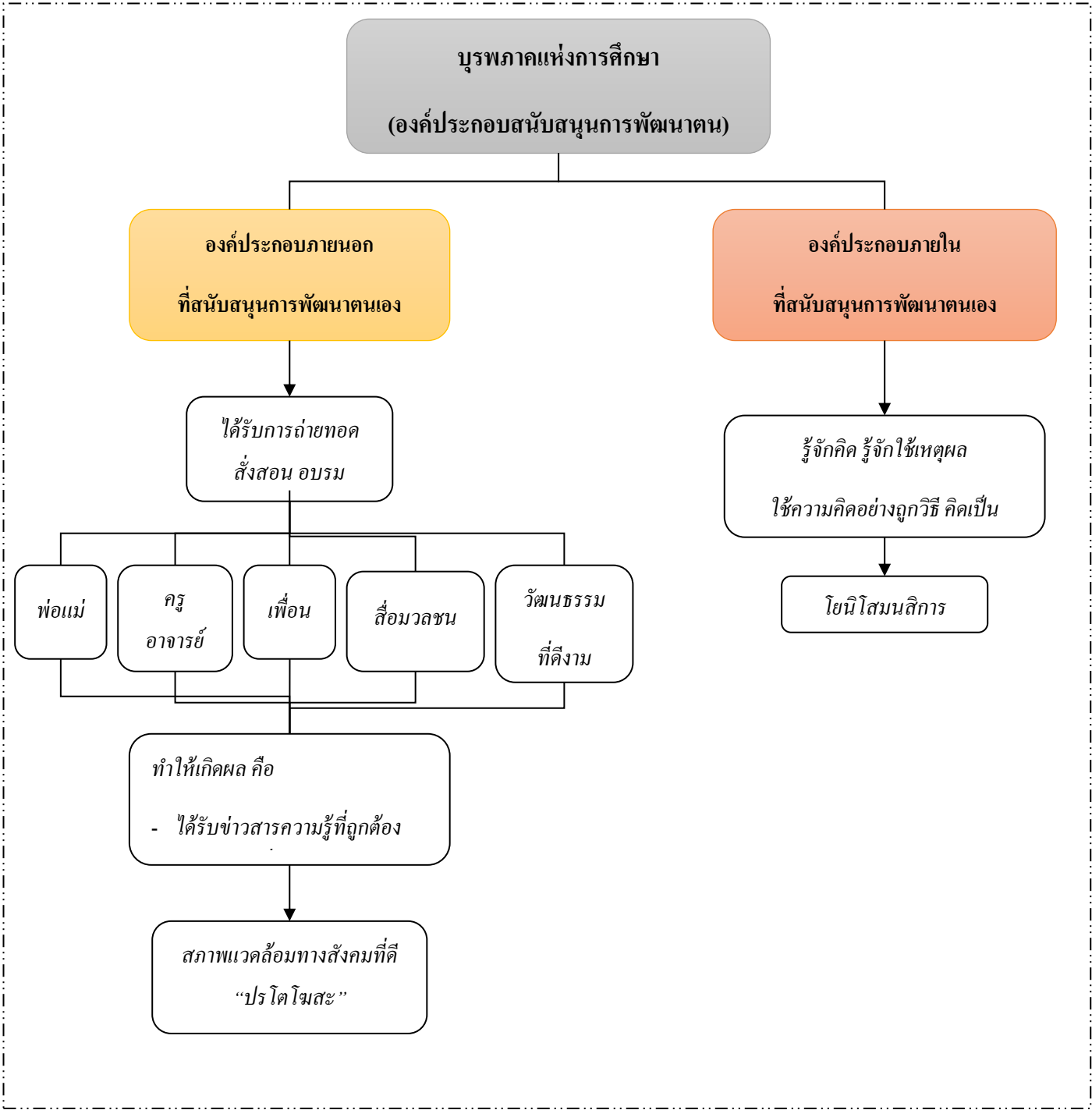
๑) **อริศีลสิกขา** คือ การฝึกปรือให้เกิดมีสัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ และสัมมาอาชวให้เจริญงอกงามขึ้นจนมีความพร้อมทางด้านความประพฤติ และความมีระเบียบวินัยที่ดีงาม

๒) **อริจิตตสิกขา** คือ การฝึกปรือให้เกิดมีสัมมาวายามะ สัมมาสติ และสัมมาสมาธิให้เจริญงอกงามจนมีความพร้อมทางด้านคุณธรรม มีคุณภาพจิต สมรรถภาพจิตและสุขภาพจิตที่ดี

๓) **อริปัญญาสิกขา** คือ การฝึกปรือให้เกิดมีสัมมาทิฐิ และสัมมาสังกัปปะให้เจริญงอกงามจนมีความพร้อมทางด้านปัญญา และรู้จักคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น

ใบงานที่ 2 เรื่อง บุรพภาคแห่งการศึกษา

คำชี้แจงให้นักเรียนเขียนผังมโนทัศน์ อธิบายบุรพภาคแห่งการศึกษาหรือองค์ประกอบที่สนับสนุนการพัฒนาตน

(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

พระพุทธศาสนาเน้นความสัมพันธ์ของเหตุปัจจัย

๒.๑ พระพุทธศาสนาเน้นความสัมพันธ์ของเหตุปัจจัย (ที่ชักนำความประพฤติของคนเรา)

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาของเหตุผล คือ เน้นว่าสรรพสิ่งที่เกิดขึ้นมาในโลกนี้เกิดขึ้นมาเพราะมีเหตุปัจจัย และเสื่อมสลายไปเมื่อหมดเหตุปัจจัย ไม่มีสิ่งใดเกิดขึ้นมาลอยๆ หรือดับสลายไปเฉยๆ โดยไม่มีเหตุปัจจัย

การที่พระพุทธศาสนาสอนเน้นเหตุผลทั้งปัจจัย ก็เพื่อให้ศาสนิกชนรู้จักมอบสิ่งทั้งหลายตามที่เป็นจริง ทำให้สายตา กว้างไกล เข้าใจสิ่งทั้งหลายได้กว้างขวางลึกซึ้ง และนำไปสู่ความเป็นคนมีใจกว้าง ไม่ยึดติดแถมมโนใดในแง่มุมหนึ่ง และที่สำคัญการ เข้าใจเหตุปัจจัยของสิ่งทั้งหลายตามที่เป็นจริง จะสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ตรงจุดและถูกต้องด้วยดังจะอธิบายดังต่อไปนี้

(๑) ทำให้เป็นคนมีเหตุผล คือ มีความเชื่อมั่นว่าสรรพสิ่งจะเกิดหรือดับเพราะมีเหตุปัจจัย ไม่มีสิ่งใดเกิดขึ้นมาลอยๆโดย ไร้เหตุปัจจัย

(๒) ทำให้เป็นคนสายตากว้างไกล มองอะไรก็เข้าใจกว้างขวางลึกซึ้ง

(๓) ทำให้เป็นคนมีใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นของคนอื่นและเห็นความสำคัญของคนอื่น

(๔) ทำให้เป็นคนไม่ยึดมั่นถือมั่น

(๕) ทำให้แก้ปัญหาได้

ปฏิจจสมุปบาท มืองค์หรือหัวข้อ ๑๒ (การเกิดขึ้นพร้อมแห่งธรรมทั้งหลาย เพราะอาศัยกัน, ธรรมที่อาศัยกันเกิดขึ้น พร้อม, การที่สิ่งทั้งหลายอาศัยกันๆ จึงเกิดมีขึ้น — the Dependent Origination; conditioned arising)

๑/๒. อวิชชาปจฺจยา สงฺขารํ เพราะอวิชชา เป็นปัจจัย สังขาร จึงมี

๓. สังขารปจฺจยา วิญญฺณํ เพราะสังขารเป็นปัจจัย วิญญฺณ จึงมี

๔. วิญญฺณปจฺจยา นามรูปํ เพราะวิญญฺณเป็นปัจจัย นามรูป จึงมี

๕. นามรูปปจฺจยา สฬายตณํ เพราะนามรูปเป็นปัจจัย สฬายตนะ จึงมี

๖. สฬายตณปจฺจยา ผสฺโส เพราะสฬายตนะเป็นปัจจัย ผสฺสะ จึงมี

๗. ผสฺสปจฺจยา เวทนา เพราะผสฺสะเป็นปัจจัย เวทนา จึงมี

๘. เวทนาปจฺจยา ตณฺหา เพราะเวทนาเป็นปัจจัย ตณฺหา จึงมี

๙. ตณฺหาปจฺจยา อุปาทานํ เพราะตณฺหาเป็นปัจจัย อุปาทาน จึงมี

๑๐. อุปาทานปจฺจยา ภวํ เพราะอุปาทานเป็นปัจจัย ภพ จึงมี

๑๑. ภวปจฺจยา ชาติ เพราะภพเป็นปัจจัย ชาติ จึงมี

๑๒. ชาติปจฺจยา ชรามรณํ เพราะชาติเป็นปัจจัย ชรามรณะ จึงมี โสภปริเทวทุกขโทมนสสุปายาสา สมภวนติ

ความโศก ความเศร้าครวญ ทุกข์ โทมนัส และความคับแค้นใจ ก็มีพร้อม

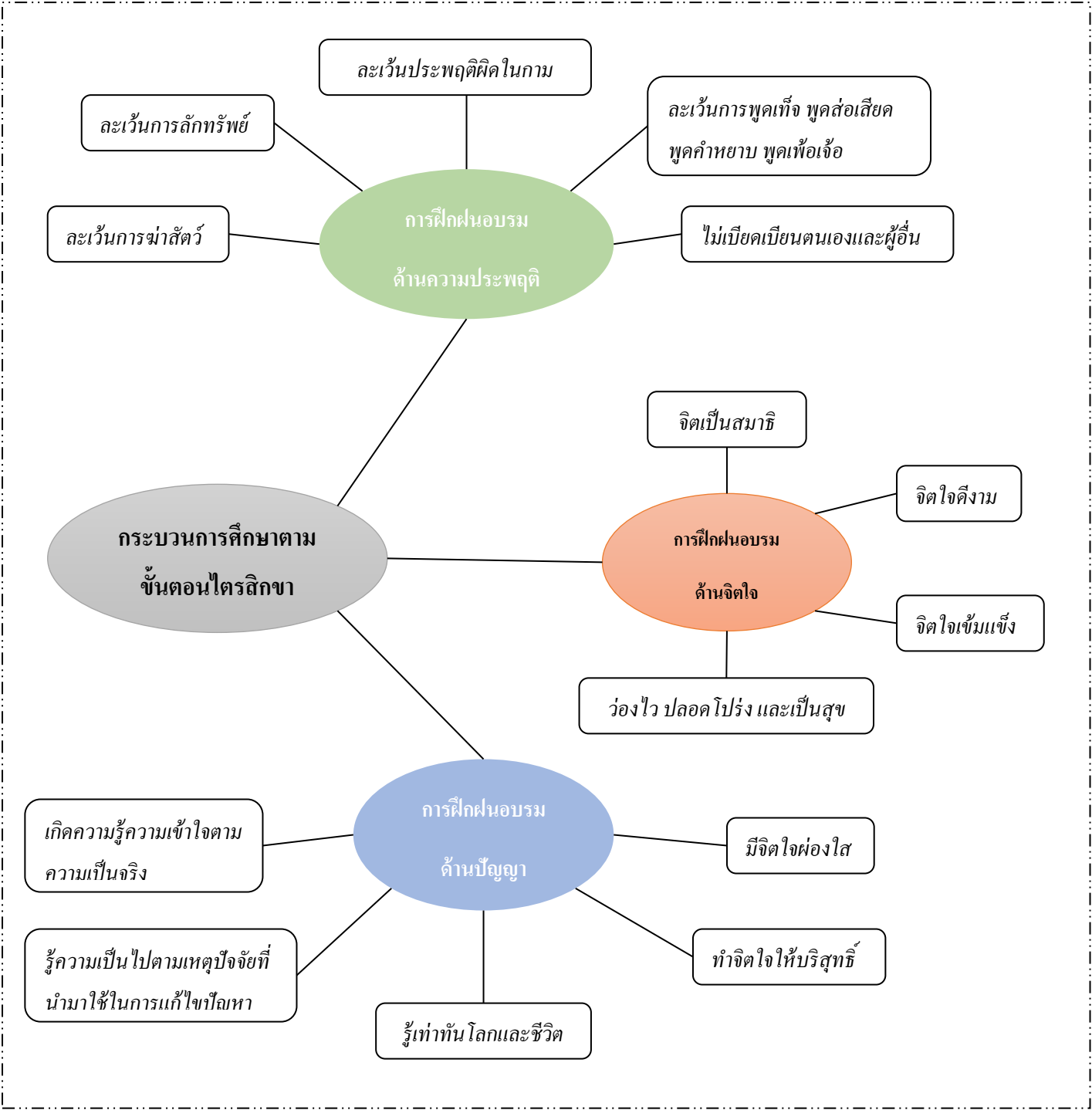
เอวเมตสส เกวลสส ทุกฺขกฺขนธสส สมฺพุทฺโธ โหติ.

ความเกิดขึ้นแห่งกองทุกข์ทั้งปวงนี้ จึงมีด้วยประการฉะนี้

แสดงตามลำดับ จากต้นไปหาปลายอย่างนี้ เรียกว่า อนุลอมเทศนา (teaching in forward order) ถ้าแสดง ย้อนกลับจากปลายมาหาต้น ว่า ชรามรณะเป็นต้น มีเพราะชาติเป็นปัจจัย ชาติมีเพราะภพเป็นปัจจัย ฯลฯ สังขาร มีเพราะ อวิชชาเป็นปัจจัย เรียกว่า ปฏิโลมเทศนา (teaching in backward order)

ใบงานที่ 1.3 เรื่อง กระบวนการศึกษา

คำชี้แจงให้นักเรียนเขียนผังมโนทัศน์ แสดงกระบวนการศึกษาตามขั้นตอนไตรสิกขาตามหัวข้อที่กำหนด

(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

วิธีแก้ปัญหาตามแนวพระพุทธศาสนา

อริยสัจ ๔ นี้มีองค์ประกอบของการแก้ปัญหาสรุปได้ ๓ ประการคือ

๑) ปัญญา (ความรู้ความเข้าใจ) การจะแก้ปัญหาอะไรไม่ว่าใหญ่หรือเล็ก ไม่ว่าปัญหาส่วนตัวหรือปัญหาส่วนรวม ปัญญาคือองค์ประกอบแรกที่จำเป็น

๒) กรรม (ลงมือกระทำ) การปฏิบัติตามปัญญาที่ได้ชี้บอกนั้นเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพียงแต่รอบรู้สาเหตุของปัญหา รู้สาเหตุของปัญหาต้องต่อเนื้อหา รู้เป้าหมายความเป็นไปได้ของการแก้ปัญหาและรู้วิธีการแก้ปัญหา

๓) วิริยะ (ความพากเพียร) การลงมือทำหรือปฏิบัติการนั้นต้องเน้นว่าต้องทำด้วยจิตใจที่เข้มแข็ง แน่วแน่มั่นเพียร และที่สำคัญต้องต่อเนื่องด้วย

ตัวอย่างเช่น

ใบงานที่ 1.4 เรื่อง การพัฒนาตนของน้องช่อฟ้า

คำชี้แจงให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษา แล้วตอบคำถาม

คนไทยไม่แล้งน้ำใจ แห่บริจาคช่วย "สารวัตร" อยู่ยงฯ คำประกันหนี้ให้เพื่อนตำรวจ ถูกหักเงินเดือนเหลือ 70 บาท ช่วยกันทำอาหารขาย แต่ไม่พอส่งลูกเรียนมหาวิทยาลัย ล่าสุดปิดรับบริจาค หลังยอดเจียด 2 ล้าน "น้องช่อฟ้า" สัญญาจะตั้งใจเรียน ให้คุ้มกับเงินทุกบาททุกสตางค์ แห่ช่วย "สารวัตร" ใช้หนี้แทนเพื่อน ไม่มีเงินส่งลูกเรียน ยอดบริจาค เจียด 2 ล.

26 มิถุนายน 2566 จากกรณี พ.ต.ท.วิริยะ เจริญจันต์ นายตำรวจระดับสารวัตร กองอำนาจการ กองบังคับการ ตำรวจภูธรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไปคำประกันหนี้ จนต้องใช้หนี้แทนเพื่อนตำรวจ ถูกหักเงินเดือนติดบัญชีแค่ 70 บาท ลูกสาวสอบติดเข้าเรียนมหาวิทยาลัยชื่อดัง แต่พ่อไม่มีเงินส่งให้ลูก

1. น้องช่อฟ้า ได้พัฒนาตนให้เจริญงอกงามตามหลักของพระพุทธศาสนาอย่างไร

เข้าคืนตั้งแต่ ตี 4-5 พ่อแม่ลูกก็จะตื่นมาช่วยผักกวยเตี๋ยวจัน ทำแกงเขียวหวาน กุ้งอบวุ้นเส้น บรรจุแพ็คเกจให้กล่องส่งขาย ใน ราคากล่อง ละ 40 บาท ให้คนมารับไปขาย กล่องละ 50 บาท แต่จะวันจะทำส่งขายวันละ 50-60 กล่อง หากวันไหนลูกค้าที่รับ ไปขายไม่หมดก็จะรับคืน แต่เชื่อในความอโรยที่ตนเองเคยผ่านงานอยู่ร้านอาหารกับน้ำสวามาก่อนที่จังหวัดจันทบุรี

2. องค์ประกอบสำคัญที่ทำให้น้องช่อฟ้า สามารถพัฒนาตนได้ดี คืออะไร

น้องช่อฟ้า รับว่าส่งสารคุณพ่อคุณแม่ ครั้งแรกจะออกมาทำงานช่วยพ่อช่วยแม่ แต่คุณแม่กีดกัน ต้องการให้เรียนมากกว่าชีวิต ไม่ต้องกังวล กับภาระของครอบครัว ให้ตั้งใจเรียนให้ดีที่สุด ใช้เวลาวางช่วยพ่อแม่ทำของก็เพียงพอแล้ว

3. น้องช่อฟ้า ได้ฝึกตนเองตามกระบวนการศึกษาอย่างไร

มีความอดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่างๆ ที่จะทำให้ตนเองไม่ประสบความสำเร็จ

ไม่หันไปพึ่งการดำเนินชีวิตที่ไม่ดีเช่น อาชีพพวงจริด แต่ทำอาชีพสุจริตแม้ไม่รวยแต่ก็อยู่ในความถูกต้อง

พัฒนาตนเองให้เป็นไปในทางที่ดี มีศีล สมาธิ ปัญญา

กรณีศึกษาที่ ๑

ซัซเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ซัซตั้งใจว่าเมื่อเรียนจบแล้วจะออกไปหางานทำ ซัซอยากมีรายได้เป็นของตนเอง แต่แม่ของซัซต้องการให้ซัซเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา เพื่อให้จบระดับปริญญาตรีเป็นอย่างต่ำ ซึ่งจะทำให้มีความรู้พื้นฐานดีพอสำหรับการประกอบอาชีพให้ก้าวหน้ามั่นคง แต่ถ้ามีความรู้เพียงจบมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ย่อมมีความรู้่น้อย การไปทำงานก็ได้รับค่าตอบแทนต่ำ ซัซบอกกับแม่ว่า ซัซเกรงว่าจะสอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐไม่ได้ และถ้าจะเรียนต่อก็ยากเรียนในสาขานิติศาสตร์บัณฑิต เพราะเขาต้องการมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ แม่บอกกับซัซว่าให้สอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐไปก่อน ถ้าสอบไม่ได้ แม่จะส่งให้เรียนในมหาวิทยาลัยเอกชน เพราะพ่อแม่มีรายได้เพียงพอต่อการส่งซัซเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยเอกชนได้ ในที่สุด ซัซก็ตัดสินใจสอบเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา

๑. การกระทำของซัซสอดคล้องกับหลักของพระพุทธศาสนาในเรื่องความสัมพันธ์ของเหตุปัจจัยอย่างไร

.....ซัซเป็นคนใช้เหตุผลในการตัดสินใจ เมื่อแม่อธิบายเหตุผลที่แม่ต้องการให้ซัซเรียนต่อระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีความแตกต่างกับความตั้งใจของซัซในตอนแรก เมื่อเหตุผลของแม่ถูกต้องเหมาะสมกว่าซัซ ซัซก็ตัดสินใจทำตามความคิดของแม่.....

๒. การกระทำของซัซแสดงถึงคุณลักษณะที่ดีของซัซอย่างไร จงอธิบายเหตุผล

.....เป็นคนใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่มีเหตุผลที่ดีกว่าของตน เป็นคนไม่ยึดมั่นถือมั่น เมื่อมีความคิดเห็นต่างกับกันก็ไม่ยึดถือความคิดเห็นของตนเป็นส่วนใหญ่.....

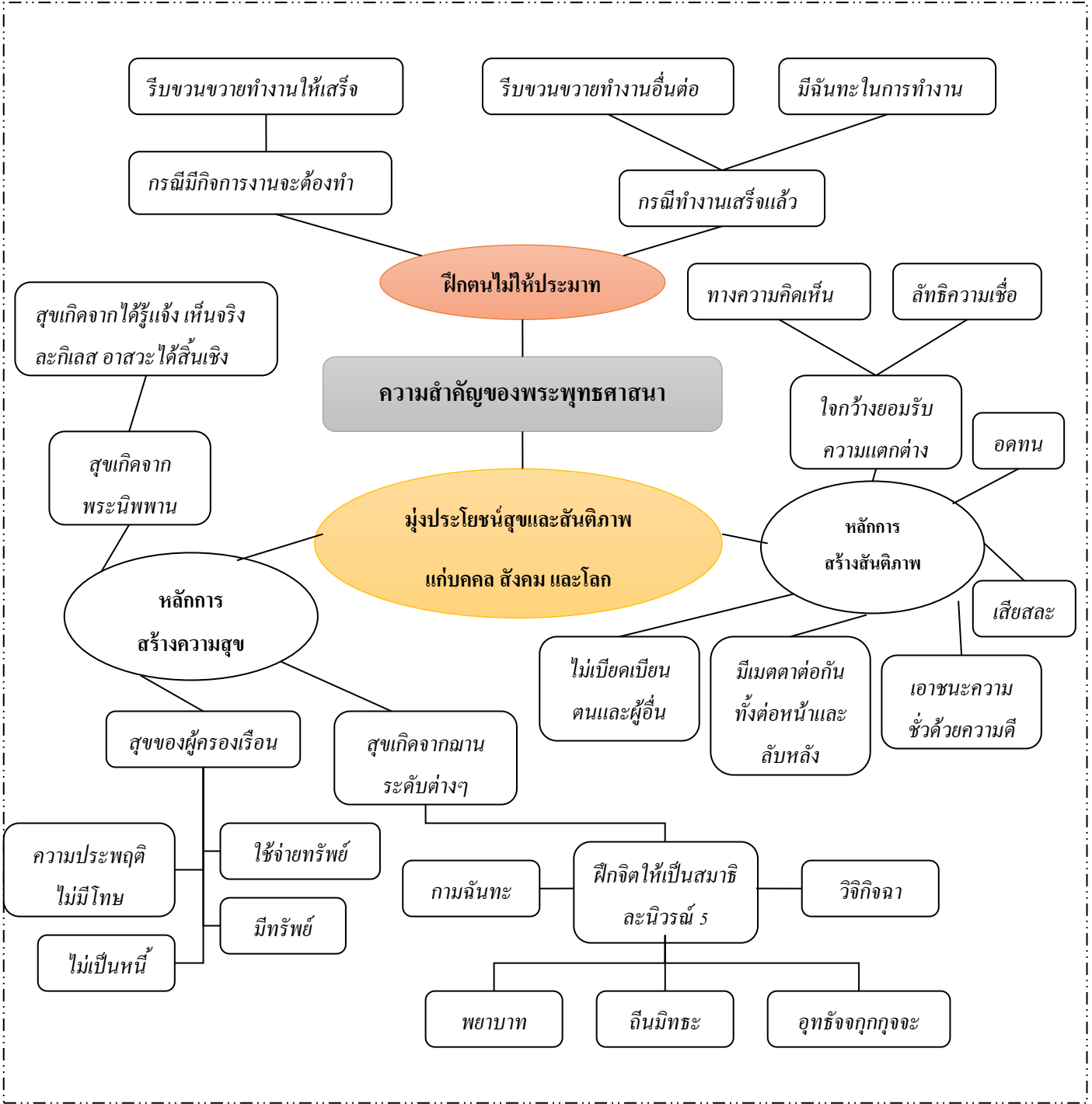
๓. ซัซสามารถแก้ปัญหาของตนเองในเรื่องใดได้อย่างถูกวิธี

.....ซัซสามารถแก้ปัญหาเรื่อง การวางแผนอาชีพของตนในอนาคตได้อย่างเหมาะสม ถูกวิธี โดยตัดสินใจเรียนต่อแทนที่จะหางานทำ

ใบงานที่ 3.1 เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนา

คำชี้แจงให้นักเรียนเขียนผังมโนทัศน์ แสดงความสำคัญของพระพุทธศาสนา

(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)